

Kohtuasi C-637/23 [Boghni]ⁱ**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

24. oktoober 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Conseil du Contentieux des Étrangers (välismaalaste asjade halduskohus, Belgia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

16. oktoober 2023

Kaebaja:

X

Vastustaja:

Belgia riik, keda esindab Secrétaire d'État à l'Asile et la Migration (varjupaiga ja migratsiooni riigisekretär, Belgia)

1. Vaidluse ese ja andmed

- 1 Kaebaja saabus oma sõnul kaks aastat tagasi Belgiasse, kus ta enda väitel elab venna juures. Ta on enda väitel Alžeeria kodanik.
- 2 27. jaanuaril 2023. aastal võeti temalt välisriigi kodaniku kontrollimise haldusakti koostamise järel vabadus.
- 3 28. jaanuaril 2023 toimetati talle kätte lahkumisettekirjutus koos korraldusega toimetada ta piiripunkti ja pidada väljasaadetav kinni ning kaheaastane sisenemiskeeld.

ⁱ Käesoleva kohtuasja nimi on väljamõeldud nimi. See ei vasta ühegi menetluspoole tegelikule nimele.

4 Vabatahtliku lahkumise tähtaja määramata jätmist selgitati sisuliselt järgmiselt:

„1° Puudutatud isik ei ole ebaseadusliku riiki sisenemise järel või ebaseadusliku riigis viibimise ajal või käesolevas seaduses sätestatud tähtaja jooksul esitanud elamisloa või rahvusvahelise kaitse taotlust.

2° Puudutatud isik väidab, et ta on elanud Belgias kaks aastat. Haldustoimikust ei nähtu, et ta oleks püüdnud oma riigis elamist seaduses ettenähtud viisil seaduslikuks muuta.

3° Puudutatud isik ei tee või ei ole teinud ametiasutustega kokkupuutumisel koostööd.

4° Puudutatud isik ei ole kohaliku omavalitsuse üksusele endast [seaduses ettenähtud] tähtaja jooksul teada andnud ja ei esita tõendeid selle kohta, et ta elab hotellis.“

5 6. veebruari 2023. aasta kohtuotsusega määrati kaebaja vabastamine, mis jäeti 21. veebruari 2023. aasta kohtumäärusega apellatsioonistmes muutmata.

6 Kaebaja esitas 6. veebruaril 2023 Conseil du Contentieux des Étrangers'ile (välismaalaste asjade halduskohus, Belgia) kaebuse 28. jaanuaril 2023 tehtud lahkumisettekirjutuse ja korralduse peale toimetada ta piiripunkti (esimene ja teine vaidlustatud akt) ja sisenemiskeelu (kolmas vaidlustatud akt) peale.

2. Asjakohased liidu õigusnormid

Euroopa Liidu põhiõiguste harta

7 Artiklis 47 on sätestatud:

„Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele

Igäihel, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, on selles artiklis kehtestatud tingimuste kohaselt õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus.

Igäihel on õigus õiglasele ja avalikule asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus seaduse alusel moodustatud kohtus. Igäihel peab olema võimalus saada nõu ja kaitset ning olla esindatud.

[...].“

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/115/EÜ ühiste nõuete ja korra kohta liikmesriikides ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmisel

8 Artiklis 3 on sätestatud:

„Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

4) „tagasisaatmisotsus” – haldus- või kohtuotsus või -akt, millega sätestatakse, et kolmanda riigi kodaniku riigisviibimine on ebaseaduslik ja kehtestatakse või sätestatakse tagasipöördumiskohustus;

[...].“

9 Artiklis 7 on sätestatud:

„Vabatahtlik lahkumine

1. Tagasisaatmisotsusega nähakse ette sobiv, seitsme kuni kolmekümne päeva pikkune tähtaeg vabatahtlikuks lahkumiseks, ilma et see piiraks lõigetes 2 ja 4 osutatud erandite tegemist. Liikmesriigid võivad oma siseriiklikes õigusaktides sätestada, et nimetatud tähtaeg võimaldatakse ainult asjaomase kolmanda riigi kodaniku taotlusel. Sellisel juhul teavitavad liikmesriigid asjaomaseid kolmandate riikide kodanikke sellise taotluse esitamise võimalusest.

Esimeses lõigus ette nähtud tähtaeg ei välista võimalust, et asjaomased kolmanda riigi kodanikud lahkuvad varem.

[...]

4. Liikmesriigid võivad jätta vabatahtliku lahkumise tähtaja määramata või määrata alla seitsmepäevase tähtaja, kui esineb põgenemise oht või kui elamisloa taotlus on jäetud rahuldamata, kuna see osutus selgelt põhjendamatuks või pettusel põhinevaks, või kui asjaomane isik kujutab endast ohtu avalikule korrale, avalikule julgeolekule või riigi julgeolekule.“

10 Artiklis 8 on sätestatud:

„Väljasaatmine

1. Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed tagasisaatmisotsuse täitmiseks juhul, kui artikli 7 lõike 4 kohast tähtaega vabatahtlikuks lahkumiseks ei ole määratud või kui tagasipöördumiskohustust ei ole artikli 7 kohaselt vabatahtlikuks lahkumiseks määratud tähtaja jooksul täidetud.

2. Kui liikmesriik on määranud artikli 7 kohase tähtaja vabatahtlikuks lahkumiseks, võib tagasisaatmisotsuse täita üksnes pärast kõnealuse tähtaja lõppu, kui selle tähtaja jooksul ei ilmne artikli 7 lõikes 4 osutatud ohtu.“

11 Artiklis 11 on sätestatud:

„Sisenemiskeeld

1. Tagasisaatmisotsustele lisatakse sisenemiskeeld:

- a) kui tähtaega vabatahtlikuks lahkumiseks ei ole määratud või
- b) kui tagasipöördumiskohustust ei ole täidetud.

Teistel juhtudel võib tagasisaatmisotsustele lisada sisenemiskeelu.

[...].“

12 Artiklid 12 ja 13 on sõnastatud järgmiselt:

„Artikkel 12

Vorm

1. Tagasisaatmisotsused ja – kui need on väljastatud – sisenemiskeelud ning väljasaatmisotsused väljastatakse kirjalikult ning nendes põhjendatakse otsuse aluseks olevaid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid ja esitatakse teave kättesaadavate õiguskaitsevahendite kohta.

[...].

Artikkel 13

Õiguskaitsevahendid

1. Kolmanda riigi kodanikule võimaldatakse tõhusad õiguskaitsevahendid artikli 12 lõikes 1 osutatud tagasisaatmisega seotud otsuste vaidlustamiseks või nende läbivaatamise taotlemiseks pädevas kohtu- või haldusasutuses või pädevas organis, mis koosneb liikmetest, kes on erapooletud ja kelle sõltumatus on tagatud.

2. Lõikes 1 nimetatud pädeval asutusel või organil on volitused vaadata läbi artikli 12 lõikes 1 osutatud tagasisaatmisega seotud otsused, sealhulgas võimalus nende täitmine ajutiselt peatada, välja arvatud juhul, kui siseriikliku õiguse kohaselt juba kohaldatakse ajutist peatamist.

[...].“

3. Poolte seisukohad

13 Kaebuse praeguses menetlusetapis keskendub vaidlus vabatahtliku riigist lahkumise tähtaja määramata jätmise otsuse olemusele. Kas tegemist on haldusorgani ühepoolse, üksikjuhtumit reguleeriva õigusaktiga, mis tekitab

adressaadile õiguslikke tagajärgi või takistab selliste tagajärgede tekkimist ja mille peale saab esitada halduskaebuse, või on hoopis tegemist pelgalt lahkumisetekirjutuse rakendusmeetmega, mis iseenesest ei tekita õiguslikke tagajärgi, nii et see ei ole õigusakt, mille peale saab esitada halduskaebuse?

A. Kaebaja

- 14 Kaebaja väidab sisuliselt, et kuivõrd otsus jätta riigist lahkumise tähtaeg määramata tekitab õiguslikke tagajärgi, eelkõige mis puudutab vahi alla võtmist ja sisenemiskeeldu, mis käesoleval juhul põhineb üksnes 0 (null) päeva pikkusel tähtajal, ei ole see otsus pelgalt rakendusmeede ja peab seega olema vaidlustatav.

B. Belgia riik

- 15 Belgia riik leiab, et otsus jätta riigist lahkumise tähtaeg määramata ei ole vaidlustatav. Ta viitab Conseil d'État' (Belgia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) 1. septembri 2022. aasta otsusele nr 254.377, milles loeti see tähtaeg lahkumisetekirjutuse rakendusnormiks, ning tal tekib küsimus, kuidas mõjutab direktiivi 2008/115 artikli 7 lõige 1 Conseil d'État' (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) analüüsi, kuna see artikkel võimaldab liikmesriikidel sätestada, et vabatahtliku lahkumise tähtaega ei määrata. Tema arvates viitavad direktiivi 2008/115 artikli 7 lõike 1 sõnastus ja eelkõige liikmesriikidele antud võimalus määrata tähtaeg ainult asjaomase kolmanda riigi kodaniku taotlusel sellele, et tähtaja määramine tagasisaatmisotsuse täitmiseks ei ole tagasisaatmisotsuse oluline või koostiselement.

4. Conseil du Contentieux des Étrangers'i (välismaalaste asjade halduskohus) hinnang

- 16 Conseil du Contentieux des Étrangers (välismaalaste asjade halduskohus) keskendub oma analüüsis kahele järgmisele küsimusele: kas vabatahtliku lahkumise tähtaja määramata jätmine kujutab endast pelgalt rakendusmeedet, mida ei saa vaidlustada, kuna see ei muuda ebaseaduslikult riigis viibiva kolmanda riigi kodaniku õiguslikku olukorda? Kas vabatahtliku lahkumise tähtaja määramine või määramata jätmine on tagasisaatmisotsuse koostiselement?

Rakendusmeede, mida ei saa vaidlustada, või vaidlustatav akt

- 17 Conseil du Contentieux des Étrangers (välismaalaste asjade halduskohus) tuletab alustuseks meelde, et oma 28. aprilli 2011. aasta kohtuotsuses El Dridi (C-61/11 PPU, EU:C:2011:268) märkis Euroopa Kohus järgmist:

„35. Kõigepealt on direktiivi artikli 6 lõikes 1 esimese võimalusena sätestatud, et liikmesriigid on kohustatud tegema tagasisaatmisotsuse iga kolmanda riigi kodaniku kohta, kes viibib nende territooriumil ebaseaduslikult.

36. Selles tagasisaatmismenetluse esimeses etapis eelistatakse – kui erandid välja arvata – tagasisaatmisotsusest tuleneva kohustuse vabatahtlikku täitmist, kuivõrd direktiivi 2008/115 artikli 7 lõikes 1 on sätestatud, et tagasisaatmisotsusega nähakse ette sobiv, seitsme kuni kolmekümne päeva pikkune tähtaeg vabatahtlikuks lahkumiseks.

37. Direktiivi artikli 7 lõigetest 3 ja 4 tuleneb, et liikmesriikidel on lubatud üksnes erandlikel asjaoludel, näiteks põgenemise ohu korral, esiteks kehtestada isikule, kelle suhtes on tehtud tagasisaatmisotsus, kohustuse ilmuda korrapäraselt ametiasutustesse, määrata piisav rahaline tagatis, loovutada dokumente või viibida kindlaksmääratud kohas, või teiseks määrata alla seitsmepäevase vabatahtliku lahkumise tähtaja või jätta see tähtaeg määramata.

[...]

41. Eeltoodust tuleneb, et direktiivis 2008/115 kehtestatud tagasisaatmismenetluse etappide läbimise järjekord vastab tagasisaatmisotsuse täitmiseks meetmete võtmise järjestusele, mille kohaselt alustatakse meetmest, mis jätab asjaomasele isikule kõige rohkem vabadust, ehk andes talle tähtaja vabatahtlikuks lahkumiseks, ja liikudes edasi isiku jaoks kõige enam piiravate meetmeteni, nagu spetsiaalses asutuses kinnipidamine; kõigi nende etappide käigus peab olema tagatud proportsionaalsuse põhimõtte järgimine.“

- 18 5. juuni 2014. aasta kohtuotsuses Mahdi (C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320, punkt 40) täpsustas Euroopa Kohus järgmist: „Sama direktiivi põhjenduses 6 on märgitud, et liikmesriigid peaksid tagama, et kolmandate riikide kodanike ebaseadusliku riigisviibimise lõpetamine toimub õiglase ja läbipaistva korra kohaselt. Vastavalt sellele põhjendusele ja EL- i õiguse üldistele põhimõtetele tuleks direktiivi 2008/115 alusel tehtavad otsused võtta vastu juhtumipõhiselt ja lähtudes objektiivsetest kriteeriumidest, mis tähendab, et arvesse tuleks võtta muud kui üksnes ebaseadusliku riigisviibimise asjaolu.“
- 19 11. detsembri 2014. aasta kohtuotsuses Boudjlida (C-249/13, EU:C:2014:2431, punktid 51 ja 59) leidis Euroopa Kohus, et „[l]õpetuseks tuleneb õigusest olla ära kuulatud enne tagasisaatmisotsuse vastuvõtmist pädevate siseriiklike ametiasutuste kohustus lasta huvitatud isikul esitada oma seisukoht tema tagasipöördumise tingimuste kohta, st lahkumise tähtaja ja tagasipöördumise vabatahtliku või kohustusliku laadi kohta. [...] Eelnevast tuleneb, et õigus olla ära kuulatud enne tagasisaatmisotsuse vastuvõtmist peab võimaldama pädeval siseriiklikul ametiasutusel esiteks asja menetleda nii, et otsus võetakse vastu kõiki asjaolusid teades, ja teiseks seda otsust sobivalt põhjendada, et huvitatud isikul oleks vajaduse korral võimalik oma kaebeõigust tõhusalt teostada.“
- 20 Mis puudutab konkreetsemalt vabatahtliku lahkumise tähtaja määramata jätmise õiguslikke tagajärgi, siis on direktiivi 2008/115 artikli 8 lõikes 1 sätestatud, et kui vabatahtliku lahkumise tähtaega ei ole määratud, võtab liikmesriik kõik vajalikud meetmed tagasisaatmisotsuse täitmiseks. Direktiivi 2008/115 artikli 8 lõikest 2

tuleneb, et kui liikmesriik on määranud tähtaja vabatahtlikuks lahkumiseks, võib tagasisaatmisotsuse täita üksnes pärast kõnealuse tähtaja lõppu. Artikli 11 lõike 1 punktis a on lisaks sätestatud, et kui tähtaega vabatahtlikuks lahkumiseks ei ole määratud, lisatakse tagasisaatmisotsusele sisenemiskeeld.

- 21 28. aprilli 2011. aasta kohtuotsuses *El Dridi* (C-61/11 PPU, EU:C:2011:268) märkis Euroopa Kohus järgmist:

„37. Direktiivi artikli 7 lõigetest 3 ja 4 tuleneb, et liikmesriikidel on lubatud üksnes erandlikel asjaoludel, näiteks põgenemise ohu korral, esiteks kehtestada isikule, kelle suhtes on tehtud tagasisaatmisotsus, kohustuse ilmuda korrapäraselt ametiasutustesse, määrata piisav rahaline tagatis, loovutada dokumente või viibida kindlaksmääratud kohas, või teiseks määrata alla seitsmepäevase vabatahtliku lahkumise tähtaja või jätta see tähtaeg määramata.

38. Viimati nimetatud juhul, aga ka olukorras, kus tagasipöördumiskohustust ei ole vabatahtlikuks lahkumiseks määratud tähtaja jooksul täidetud, tuleneb direktiivi 2008/115 artikli 8 lõigetest 1 ja 4, et tagasisaatmismenetluse tulemuslikkuse tagamiseks panevad need sätted liikmesriigile, kes on teinud riigis ebaseaduslikult viibiva kolmanda riigi kodaniku suhtes tagasisaatmisotsuse, kohustuse viia läbi väljasaatmine, võttes kõik vajalikud meetmed, sealhulgas vajaduse korral sunnimeetmed, ning tehes seda proportsionaalselt ja eelkõige põhiõigusi austades.“

- 22 8. mai 2018. aasta kohtuotsuses *K.A. jt* (perekonna taasühinemine Belgias) (C-82/16, EU:C:2018:308, punkt 86) rõhutas Euroopa Kohus järgmist:

„vastavalt direktiivi 2008/115 artikli 11 lõikele 1 on liikmesriigid kohustatud territooriumile sisenemise keelu otsuse vastu võtma, kui kolmanda riigi kodanik, kelle suhtes on tehtud tagasisaatmisotsus, ei ole oma tagasipöördumiskohustust täitnud või kui talle ei ole antud tähtaega vabatahtlikuks lahkumiseks [...]“

- 23 16. jaanuari 2018. aasta kohtuotsuses *E* (C 240/17, EU:C:2018:8, punkt 48) märkis Euroopa Kohus järgmist:

„[...] juba direktiivi 2008/115 artikli 6 lõike 2 sõnastusest [tuleneb], et need ametiasutused pidid tagasisaatmisotsuse tegema ja lisama sellele vastavalt sama direktiivi artiklile 11 sisenemiskeelu, juhul kui see oli vajalik avaliku korra ja riigi julgeoleku huvides; liikmesriigi kohus peab seda Euroopa Kohtu sellekohast praktikast arvestades siiski kontrollima (vt selle kohta 11. juuni 2015. aasta kohtuotsus, *Zh. ja O.*, C-554/13, EU:C:2015:377, punktid 50–52 ja 54).“

- 24 3. juuni 2021. aasta kohtuotsuses *Westerwaldkreis* (C-546/19, EU:C:2021:432, punkt 51) kinnitas Euroopa Kohus, et „[v]astavalt direktiivi 2008/115 artikli 11 lõikele 1 lisatakse tagasisaatmisotsustele sissesõidukeeld, kui tähtaega vabatahtlikuks lahkumiseks ei ole määratud või kui tagasipöördumiskohustust ei ole täidetud. Muudel juhtudel võib sissesõidukeeld tagasisaatmisotsustele lisada.“

- 25 Sellest võib järeldada, et vabatahtliku lahkumise tähtaja määramata jätmine (0 päeva), nagu käesoleval juhul, mis ei muuda tõepoolest mingil moel järeldust, et riigis viibimine on ebaseaduslik, toob kaasa mitte ainult viivitamatu sundtäitmise alustamise (direktiivi artikli 8 lõige 2), vaid ka kohustuse lisada tagasisaatmisotsusele sisenemiskeeld (direktiivi artikli 11 lõike 1 punkt a). Kui vabatahtliku lahkumise tähtaja määramata jätmine sisaldub tagasisaatmisotsuses ja on selles põhjendatud, näib olevat vaja ette näha tõhus õiguskaitselahend tagasisaatmisotsuse selle aspekti vaidlustamiseks. Conseil d'État (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) ei nõustu tegelikult omalt poolt sellega, et üksnes sisenemiskeelu peale esitatud kaebuse raames saaks esitada vastuväite vabatahtliku lahkumise tähtaja määramata jätmise peale, eelkõige seetõttu, et tegemist on teise otsusega. Eeltoodu võib viia olukordadeni, kus isegi sisenemiskeelu väljaandmise õiguslikku alust (vabatahtliku lahkumise tähtaega ei ole määratud (null päeva)) ei saa vaidlustada ja kus sisenemiskeelu vaidlustamisel saab veel vaidlustada ainult selle kestust.
- 26 Kuna liidu õiguse tõlgendamine tekitab kahtlusi, peab Conseil du Contentieux des Étrangers (välismaalaste asjade halduskohus) vajalikuks, et Euroopa Kohus teeks otsuse allpool esitatud esimese küsimuse kohta.

Kas vabatahtliku lahkumise tähtaeg on tagasisaatmisotsuse koostiselement?

- 27 Et hinnata, kas vabatahtliku lahkumise tähtaja määramata jätmise peale vastuväite esitamiseks on olemas huvi, peab Conseil du Contentieux des Étrangers (välismaalaste asjade halduskohus) samuti vajalikuks teada direktiivi 2008/115 artiklis 7 sisalduva väljendi „näha ette sobiv [...] tähtaeg“ ja artikli 3 punktis 4 sisalduva väljendi „ja [...] tagasipöördumiskohustus“ tõlgendust. Nimelt tekib küsimus, kas vabatahtliku lahkumise tähtaja määramine või määramata jätmine on tagasisaatmisotsuse oluline või koostiselement. Eelkõige, kui Euroopa Kohus peaks esimesele küsimusele täpsustavalt vastama, et tähtaja märkimine tagasisaatmisotsuses kujutab endast vaidlustatavat õigusakti, ja kui see tähtaeg tunnistatakse ebaseaduslikuks, kuna on rikutud tagasisaatmisdirektiivi artikli 7 lõiget 4 ülevõtvat Belgia õigusnormi, siis kas tagasisaatmisotsus muutub täielikult kehtetuks ja välisriigi kodanik ei pea seda enam täitma? Teisisõnu, kas tagasisaatmisotsus sisaldab tingimata lisaks sellele, et nenditakse kolmanda riigi kodaniku ebaseaduslikku riigisviibimist, ka otsust selle kohta, kas talle määratakse vabatahtliku lahkumise tähtaeg või mitte, ja kas need kaks tagasisaatmisotsuse osa on lahutamatud?
- 28 Direktiivi 2008/115 artikli 3 punktis 4 on tagasisaatmisotsus määratletud järgmiselt: „haldus- või kohtuotsus või -akt, millega sätestatakse, et kolmanda riigi kodaniku riigisviibimine on ebaseaduslik ja kehtestatakse või sätestatakse tagasipöördumiskohustus“. Sõnast „ja“ võiks järeldada, et tagasipöördumiskohustus, mis viitab tähtajale, mille jooksul see tuleb täita, on tagasisaatmisotsuse oluline või koostiselement.

- 29 14. mai 2020. aasta kohtuotsuses Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU ja C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, punkt 115) märkis Euroopa Kohus, et „[s]eega nähtub direktiivi 2008/115 artikli 3 punkti 4 sõnastusest endast, et tagasisipöördumiskohustuse kehtestamine või sätestamine on üks tagasisaatmisotsuse kahest osast“. Seega tekib küsimus, kas analoogia alusel käesoleva kohtuasjaga kujutab see, kui liikmesriigi kohus on leidnud, et tähtaega puudutav säte on ebaseaduslik, ja pädev haldusasutus peab seejärel lisama uue sätte, endast tagasisaatmisotsuse olulise punkti muutmist, nii et haldusasutus peab tegema täiesti uue tagasisaatmisotsuse direktiivi artikli 3 punkti 4 tähenduses.
- 30 Lisaks näib, et direktiivi 2008/115 artikli 7 lõikes 1 sisalduvast väljendist „nähaakse ette sobiv [...] tähtaeg“ võib järeldada, et tagasisaatmisotsuses määratakse alati tähtaeg, nii et tähtaja määramisest ei saa loobuda ja et null päeva pikkust tähtaega võib määrata üksnes direktiivi artikli 7 lõikes 4 ammendavalt loetletud olukordades. Conseil du Contentieux des Étrangers (välismaalaste asjade halduskohus) näib leidvat sellele kinnitust 28. aprilli 2011. aasta kohtuotsusest El Dridi (C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, punktid 36, 37 ja 51) ja 3. märtsi 2022. aasta kohtuotsusest Subdelegación del Gobierno en Pontevedra (rahatrahv ebaseadusliku riigisviibimise eest) (C-409/20, EU:C:2022:148, punkt 57).
- 31 Conseil du Contentieux des Étrangers (välismaalaste asjade halduskohus) peab seega käesolevas kohtuasjas otsuse tegemiseks vajalikuks, et Euroopa Kohus teeks otsuse allpool esitatud teise küsimuse kohta.
- 32 Veel märgib Conseil du Contentieux des Étrangers (välismaalaste asjade halduskohus), et Belgia seadusandja ei ole kasutanud liikmesriikidele tagasisaatmisdirektiivi artikli 7 lõikes 1 antud võimalust määrata tähtaeg ainult asjaomase kolmanda riigi kodaniku taotlusel ja et Belgia õiguse kohaselt ei ole Conseil du Contentieux des Étrangers'il (välismaalaste asjade halduskohus) pädevust määrata ise tähtaega, mille jooksul kolmanda riigi kodanik peab riigist lahkuma, ega võtta ise vastu uut tagasisaatmisotsust.
- 33 Järelikult, kui vastus teisele küsimusele on eitav, tekib Conseil du Contentieux des Étrangers'il (välismaalaste asjade halduskohus) teise võimalusena küsimus, milline on direktiivi 2008/115 artikli 3 punkti 4 tähenduses tagasisaatmisotsuse, mis kaotaks oma tähtaega puudutava koostiselemendi, praktiline ulatus ja täidetavus.

5. Eelotsuse küsimused

- 34 Conseil du Contentieux des Étrangers (välismaalaste asjade halduskohus) esitab järgmised küsimused:
1. Kas direktiivi 2008/115 artikli 7 lõiget 4, artikli 8 lõikeid 1 ja 2 ning artikli 11 lõiget 1 koostoimes või eraldi tuleb direktiivi 2008/115 artiklit 13 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 47 arvestades tõlgendada nii, et

nendega on vastuolus see, et vabatahtliku lahkumise tähtaja määramata jätmist käsitatakse pelgalt rakendusmeetmena, mis ei muuda asjaomase kolmanda riigi kodaniku õiguslikku olukorda, kuna vabatahtliku lahkumise tähtaja määramine või määramata jätmine ei muuda mingil moel esialgset järeldust, et riigis viibimine on ebaseaduslik?

Lisaks, kas õigus tõhusale õiguskaitsevahendile, mis on tagatud direktiivi 2008/115 artikliga 13 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47, tähendab seda, et tagasisaatmisotsuse peale esitatud kaebuse raames on võimalik vaidlustada vabatahtliku lahkumise tähtaja määramata jätmise otsuse õiguspärasust, kui muidu ei saa enam tõhusalt vaidlustada sisenemiskeelu õigusliku aluse õiguspärasust?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis kas direktiivi 2008/115 artikli 7 lõikes 1 sisalduvat väljendit „nähaakse ette sobiv [...] tähtaeg“ ja artikli 3 punktis 4 sisalduvat väljendit „ja [...] tagasipöördumiskohustus“ tuleb tõlgendada nii, et tähtaega käsitlev säte [või igal juhul tähtaja määramata jätmine] seoses kohustusega lahkuda, on tagasisaatmisotsuse oluline element, nii et kui see tähtaeg loetakse ebaseaduslikuks, muutub tagasisaatmisotsus tervikuna kehtetuks ja tuleb teha uus tagasisaatmisotsus?

Kui Euroopa Kohus leiab, et tähtaja määramisest keeldumine ei ole tagasisaatmisotsuse oluline element, ja kui asjaomane liikmesriik ei ole kasutanud direktiivi 2008/115 artikli 7 lõike 1 raames võimalust määrata tähtaeg ainult asjaomase kolmanda riigi kodaniku taotlusel, siis milline on direktiivi 2008/115 artikli 3 punkti 4 tähenduses tagasisaatmisotsuse, mis kaotaks oma tähtaega puudutava koostiselemendi, praktiline ulatus ja täidetavus?

- 35 Conseil du Contentieux des Étrangers (välismaalaste asjade halduskohus) juhib tähelepanu sellele, et ta esitas sarnased eelotsuse küsimused seoses ebaseaduslikult riigis viibiva kolmanda riigi kodaniku vabatahtliku lahkumise tähtajaga 16. oktoobri 2023. aasta kohtuotsuses nr 295 507 (Euroopa Kohtu registrisse kantud kohtuasjana C-636/23). Ta palub Euroopa Kohtul arutada neid kahte kohtuasja koos.